

Nummer : 1158

Rep. : 2009/2836

Zitting van :

25 maart 2009

Eindarrest

art. 162 § 7 registratie-
wetboek

Het HOF VAN BEROEP, zitting houdend te ANTWERPEN, 3e KAMER, recht doende in burgerlijke zaken, heeft volgend arrest gewezen :

In zake : 2008/AR/1116

1. — , wonende te
2. , beiden wonende te

A P P E L L A N T E N

tegen een beschikking van de Beslagrechter in de Rechtbank van Eerste Aanleg te Hasselt dd. 11 maart 2008;

in persoon, bijgestaan door Meester P. Leenders, advocaat te 3700 Tongeren, Elfde Novemberwal 16;

tegen :

DE STEDENBOUWKUNDIG INSPECTEUR VAN HET VLAAMS GEWEST BEVOEGD VOOR HET GRONDGEBIED VAN DE PROVINCIE LIMBURG, met burelen te 3500 Hasselt, Koningin Astridlaan 50/1;

Kopie - art. 792 Ger. W.
Vrij van expeditierecht
art. 280 2° Wetb. reg.

G E I N T I M E E R D E

vertegenwoordigd door Meester H. Stassen loco Meester C. Lemache, advocaat te 3800 Sint-Truiden, Tongersesteenweg 60;

1. Wat voorafgaat:

Bij vonnis van de correctionele rechtbank van eerste aanleg te Hasselt dd. 27/06/2002 werden appellanten schuldig verklaard van te : op 16/09/1998 op het onroerend goed gelegen te : gekadastreerd of geweest zijnde :

a) een grond te hebben gebruikt voor het oprichten van een vaste inrichting, te weten een woning van 7,5m bij 21m (15m woongedeelte, 6m autobergplaats en een uitsprong aan de voorzijde van 2m bij 3,5m) te hebben gebouwd, zonder voorafgaande schriftelijke en uitdrukkelijke vergunning van het college van burgemeester en schepenen en van 16/09/1998 tot 11/08/1999 voormeld bouwwerk in stand te hebben gehouden.

b) ingevolge akte van aankoop verleden voor notaris te op 22 mei 1998, een grond te hebben gebruikt voor het oprichten van een vaste inrichting, te weten een woning van 7,5m bij 21m (15m woongedeelte, 6m autobergplaats en een uitsprong aan de voorzijde van 2m bij 3,5m) te hebben gebouwd, zonder voorafgaande schriftelijke en uitdrukkelijke vergunning van het college van burgemeester en schepenen en van 16/09/1998 tot 11/08/1999 voormeld bouwwerk in stand te hebben gehouden.

Bij datzelfde vonnis werd op vordering van de gemachtigde ambtenaar of het college van burgemeester en schepenen het herstel in de vorige toestand bevolen binnen de drie maanden nadat het vonnis in kracht van gewijsde is getreden onder sanctie van verbeurte van een dwangsom van € 123,95 per dag vertraging bij niet uitvoering van het vonnis binnen de gestelde termijn; het hoger beroep tegen dat vonnis werd bij arrest van dit Hof dd. 11/02/2004 laattijdig verklaard.

Inmiddels had de Bestendige Deputatie van de provincie Limburg een aanvraag tot regularisatie van appellanten ingewilligd bij beslissing van 19/02/2003 en aan appellanten een stedenbouwkundige vergunning afgeleverd conform de overgelegde plannen en de erin aangeduide werken. Hiertegen werd geen beroep of annulatieverzoek ingesteld.

Zowel het arrest als het vonnis van de correctionele rechtbank werden betekend aan appellanten op 18/11/2004.

Er werd op 31/03/2005 een bevel tot betalen betekend aan appellanten voor 118 dagen dwangsommen aan € 123,95 per dag (totaal € 14.626,10), € 19,95 expeditie, € 231,69 betekening, € 9,51 inningsrecht en € 191,77 kosten bevel, vanaf 17/03/2005 te vermeerderen met de uitvoeringskosten en een dwangsom van € 123,95 per dag; er zouden nog bevelen tot betaling zijn betekend op 22/08/2005, op 7/02/2006, op 19/07/2006, op 8/01/2007 en op 20/06/2007.

Bij exploit dd. 20/09/2007 werd uitvoerend beslag gelegd op roerende goederen voor 958 dagen aan € 123,95 per dag (in totaal € 118.744,10), € 19,95 expeditie, € 231,69 betekening, € 9,92 inningsrecht en € 191,77 kosten bevel 31/03/2005, € 191,77 bevel 22/08/2005, € 224,27 bevel 7/02/2006, € 233,91 bevel 19/07/2006, € 216,54 bevel 8/01/2007, € 216,54 bevel 20/06/2007 en € 242,43 kosten beslagexploit, vanaf 5/07/2007 te vermeerderen met de uitvoeringskosten en een dwangsom aan € 123,95 per dag.

Appellanten verzetten zich tegen het uitvoerend beslag op roerende goederen dd. 20/09/2007 voor verbeurde dwangsommen en houden voor dat geen dwangsommen zijn verbeurd en geen herstel kan worden gevorderd, gelet op de regularisatie; appellanten doen tevens gelden dat de herstelmaatregel niet vermeld werd in het vonnis van de correctionele rechtbank van Hasselt dd. 27/06/2002 en enkel een dwangsom werd opgelegd bij niet uitvoering van het vonnis (herstel van de plaats in zijn vorige toestand), zonder precisering, zodat zij niet konden nagaan tot wat zij gehouden zijn; zij vorderen een dwangsom van € 12.500 per keer dat geïntimeerde wil overgaan tot uitvoering van de herstelmaatregel en een schadevergoeding van € 12.500,00 wegens tergende en roekeloze uitvoering.

Geïntimeerde betoogt echter dat met die vergunning geen rekening mag worden gehouden op grond van artikel 159 van de grondwet, vermits ze de bindende kracht van het gewestplan miskend en bijgevolg onwettig is (schending van de artikelen 2 en 145bis van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22/10/1996 en van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur);

hij vorderde bij tegenvordering te horen zeggen voor recht dat de beslissing tot regularisatie onwettig is en bij toepassing van artikel 159 van de Grondwet buiten toepassing dient gesteld, zodat hij gerechtigd is het herstel na te streven.

Bij de bestreden beschikking van de beslagrechter in de rechtbank van eerste aanleg te Hasselt dd. 11/03/2008 werd de hoofdvordering ongegrond verklaard en de tegenvordering gegrond en werden appellanten verwezen in de kosten. De eerste rechter heeft geoordeeld dat de regularisatievergunning de bindende kracht van het Gewestplan miskent en artikel 2 van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening (vergunning voor een gebouw met louter een residentieel doel in een gebied bestemd voor landbouw en een reserveratiezone voor wegenis - de deputatie kon op grond van de gegevens waarover zij beschikte, inzonderheid de nota van de architect-ontwerper niet besluiten dat niet kon worden nagegaan of het pand voorafgaand aan de herbouwing al dan niet verkrot was: heropbouw van zone-vreemde woningen kan onder voorwaarden vergund worden indien de woning op het moment van de aanvraag niet verkrot is) en bijgevolg als onwettig buiten toepassing moet blijven en dat zelfs bij afwezigheid van vernietiging of schorsing die onwettig bevonden vergunning de voordien uit een gepleegd misdrijf ontstane onwettige toestand niet doet ophouden.

Het hoger beroep werd ingesteld bij verzoekschrift ingediend op 29/04/2008 en strekt ertoe het verzet en de vorderingen van appellanten te horen inwilligen.

Geïntimeerde concludeert tot de ongegrondheid van het hoger beroep en de bevestiging van de bestreden beschikking en bij tegenvordering wil zij horen zeggen voor recht dat appellanten conform het vonnis van de correctionele rechtbank te Hasselt dd. 27/06/2002 dienen over te gaan tot het herstel in de vorige toestand binnen de drie maanden nadat huidig vonnis in kracht van gewijsde is getreden, op straffe van een dwangsom van € 123,95 per dag vertraging bij de niet uitvoering van huidig vonnis binnen de gestelde termijn en dat geïntimeerde gerechtigd is de uitvoering van dat vonnis na te streven.

Hij vordert tevens de verwijzing van appellanten in de kosten van het hoger beroep.

2. Beoordeling:

2.1 Krachtens artikel 1385bis, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek kan een dwangsom niet worden verbeurd vóór de betekening van de uitspraak waarbij zij is vastgesteld.

Het obligatoire aspect van de veroordeling begint weliswaar te lopen na verloop van de toegestane uitvoeringstermijn ("binnen een termijn van drie maanden vanaf de dag van het in kracht van gewijsde gaan van het vonnis") maar ondanks de bewoordingen van het veroordelend vonnis heeft het executoriale aspect van de veroordeling (de verbeuring van de dwangsom) slechts effect na het verstrijken van de toegestane termijn, te rekenen vanaf de betekening dd. 18/11/2004 van de beslissing van de dwangsomrechter (dit is hier het vonnis dd. 27/06/2002 van de correctionele rechtbank te Hasselt). Wanneer de dwangsomrechter een termijn bepaalt voor de uitvoering van de hoofdveroordeling en oordeelt dat de opgelegde dwangsom eerst zal verschuldigd zijn na verloop van die termijn, heeft deze termijn wat de dwangsom betreft, de strekking aan de veroordeelde vanaf de betekening nog enige tijd te geven de veroordeling na te komen zonder dat de niet-nakoming de verbeurte van de dwangsom tot gevolg heeft.

De respijttermijn verstreek dan ook op 19/02/2005 om 0.00 u. en van dan af konden de dwangsommen beginnen te verbeuren, nu slechts daardoor appellanten konden beschikken over de volledige bij de hoofdveroordeling toegestane termijn vanaf het moment dat zij (door de betekening) geacht moeten worden te weten dat de Stedenbouwkundige Inspecteur erop staat dat die veroordeling wordt uitgevoerd en nu dit volgt uit het voorwaardelijk karakter van de dwangsom. Geïntimeerde heeft door de betekening van het vonnis van de dwangsomrechter onmiskenbaar te kennen gegeven aan appellanten dat hij uitvoering wenst van de hoofdveroordeling en bij de niet-naleving ervan aanspraak maakt op de verbeurde dwangsommen.

2.2 De voorafgaande betekening van de dwangsomveroordeling strekt ertoe de schuldenaar ervan in kennis te stellen dat men aanspraak zal maken op tenuitvoerlegging van de dwangsom indien de dwangsomveroordeling niet wordt uitgevoerd en niet om hem de aard en de draagwijdte van de hoofdveroordeling nogmaals in herinnering te brengen. De aard en de draagwijdte van de verbintenis tot herstel moet hem redelijkerwijze bekend zijn door de lezing van de dwangsomveroordeling zelf en door de hem gekende omstandigheden waarin ze tot stand is gekomen. Dit wil zeggen dat wanneer de dwangsomrechter te dezen veroordeelt tot herstel van de plaats in de vorige toestand appellanten de wederrechtelijk opgerichte vaste inrichting, te weten een woning van 7,5m bij 21m (15m woongedeelte, 6m autobergplaats en een uitsprong aan de voorzijde van 2m bij 3,5m) dienen te verwijderen van het onroerend goed gelegen te , gekadastreerd of geweest zijnde sectie . Hierover kan voor appellanten niet de minste twijfel bestaan. Zij dienden redelijkerwijze genoegzaam bekend te zijn met die herstellvordering of althans behoorden zij dat te zijn en zij vermochten niet te twijfelen omtrent de inhoud van hun verplichting tot herstel.

2.3 Het staat vast dat appellanten niet zijn overgegaan tot herstel; Geschillen met betrekking tot de invordering van de dwangsom behoren tot de bevoegdheid van de beslagrechter (E. Dirix en K. Broeckx, o.c., p. 50 e.v.); Het staat niet aan de beslagrechter de materieelrechtelijke verhoudingen tussen de partijen, zoals vastgelegd in de uitvoerbare titel (de beslissing van de bodemrechter), te wijzigen, aan te passen of te beperken; dit belet niet dat hij moet nagaan of die titel nog doeltreffend en actueel is. Het gaat dan om de omstandigheden die zich na het vaststellen van de titel hebben voorgedaan.

2.4 Een na de herstelmaatregel afgeleverde regularisatievergunning zorgt er in principe voor dat de herstelmaatregel niet meer actueel is. Het is dan ook in principe uitgesloten dat de bevoegde overheden de herstelmaatregel nog zouden benaastigen wanneer de regularisatie na de veroordeling alsnog werd verkregen.

2.5 De grondwetgever heeft evenwel aan de rechterlijke macht een controletaak opgedragen ten aanzien van de wettigheid van bestuurshandelingen. Art. 159 van de grondwet bepaalt immers dat de hoven en rechtbanken, de algemene, provinciale en plaatselijke besluiten en verordeningen alleen toepassen in zoverre zij met de wetten overeenstemmen.

2.6 Het beginsel van rechtszekerheid, dat evenzeer van grondwettelijke aard is en gericht is op een stabiliteit van rechtsverhoudingen, staat nochtans op gelijke voet met het legaliteitsbeginsel vervat in artikel 159 van de Grondwet.

2.7 De aan appellanten verleende regularisatievergunning en bouwvergunning, waarin de overheid heeft berust door het laten verstrijken van de termijn om een beroep in te stellen bij de Vlaamse Regering, zijn onmiskenbaar individuele administratieve handelingen die reeds begin 2003 in hoofde van appellanten subjectieve rechten hebben doen ontstaan, die door het tijdsverloop werden bestendigd; geïntimeerde heeft slechts einde 2004 betekend en begin 2005 een bevel tot betalen wegens verbeurde dwangsommen laten betekenen.

2.8 De exceptie van illegaliteit van de regularisatievergunning moet te dezen wijken voor de rechtszekerheid, die in de hiërarchie van de normen op gelijke voet staat, en voor de stabiliteit van de rechtsverhouding, die noopt tot de vaststelling dat de aan appellanten onder sanctie van verbeurte van een dwangsom opgelegde herstelmaatregel zijn actualiteit heeft verloren, zodat er geen dwangsommen verbeurd zijn.

2.9 Bovendien verzet het verbod misbruik te plegen van recht en het beginsel van behoorlijk bestuur zich ertegen dat de stedenbouwkundige inspecteur aanzienlijke dwangsommen per dag vertraging opeist geruime tijd nadat zijn voorganger, de gemachtigde ambtenaar, had berust in de verleende regularisatie en verleende stedenbouwkundige vergunning.

2.10 Er is geen grond om geïntimeerde te veroordelen tot betaling van een schadevergoeding wegens tergende en roekeloze tenuitvoerlegging, nu die niet tergend en roekeloos is en gesteund wordt op ernstige argumenten, die onderzoek rechtvaardigen.

Er is evenmin grond om geïntimeerde te veroordelen tot betaling van een dwangsom bij verdere tenuitvoerlegging, nu het Hof slechts rechtsmacht heeft om zich uit te spreken over huidig uitvoeringsgeschil omtrent de dwangsommen.

2.11 Het Hof is enkel regelmatig gevat van de tenuitvoerlegging voor beweerd verbeurde dwangsommen, zodat het geen rechtsmacht heeft om te oordelen over de andere wijzen van tenuitvoerlegging waarover thans geen uitvoeringsgeschil bestaat en evenmin om aan appellanten op te leggen over te gaan tot herstel onder sanctie van verbeurte van een dwangsom en te zeggen voor recht dat zij gerechtigd is het vonnis van de correctionele rechtbank te Hasselt dd. 27/06/2002 op enige andere wijze uit te voeren.

2.12 Nu zowel appellanten als geïntimeerde omtrent enig geschilpunt in het ongelijk zijn gesteld is het geraadzaam overeenkomstig artikel 1017 van het Gerechtelijk Wetboek iedere partij te verwijzen in de kosten van beide instanties die hijzelf heeft veroorzaakt.

OM DIE REDENEN:

HET HOF, na beraad,

Recht sprekend op tegenspraak;

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935;

Ontvangt het hoger beroep en de tegenvordering.

Verklaart het hoger beroep ongegrond wat de afwijzing van de vordering van appellanten tot schadevergoeding en tot verbod aan geïntimeerde tot tenuitvoerlegging op een andere wijze onder sanctie van verbeurte van een dwangsom betreft.

Bevestigt op dat punt de bestreden beschikking.

Verklaart het hoger beroep voor het overige gegrond.

Verklaart het verzet tegen het uitvoerend beslag op roerende goederen dd. 20/09/2007 door geïntimeerde gelegd ten laste van appellanten gegrond.

Hervormt de bestreden beschikking.

zegt voor recht dat appellanten geen dwangsommen zijn verbeurd op grond van de titel van tenuitvoerlegging, die niet meer actueel is.

Veroordeelt geïntimeerde handlichting te verlenen van het betrokken beslag, bij gebreke waarvan huidig arrest als zodanig zal gelden.

Verklaart de tegenvordering van geïntimeerde tot het opleggen aan appellanten van een herstelmaatregel onder sanctie van verbeurte van een dwangsom ongegrond.

Verwijst partijen elk in de eigen kosten van beide instanties.

Aldus gedaan en uitgesproken in openbare terechtzitting van :

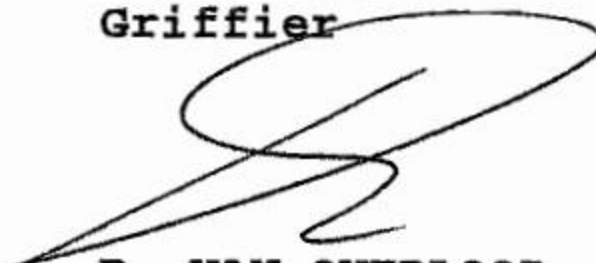
VIJFENTWINTIG MAART TWEEDUIZENDENNEGEN

waar aanwezig waren :

J.M. WETSELS
M. VAN ROMPAY
D. VAN OVERLOOP
N. VAN DE VIJVER

Voorzitter
Raadsheer
Raadsheer
Griffier

N. VAN DE VIJVER

D. VAN OVERLOOP

M. VAN ROMPAY

J.M. WETSELS